

Nr 118.

Av herr **Gardell** i Gans m. fl., om viss ändring i grunderna för utarrendering av ecklesiastika boställen.

Det hastiga och åtminstone till sin räckvidd oväntade konjunkturuomslaget för jordbruk har bland annat för arrendatorerna av kronojord och ecklesiastika boställen medfört ekonomiska återverkningar av rent ödesdiger natur. Det är en känd sak, att under högkonjunkturens tid avtal slötos om dylika arrenden på villkor, vars uppfyllande under nuvarande förhållanden flerstädes har lett och måste leda till ruin för stora delar av den klass av lantmän, som brukar den i offentlig ägo befintliga jorden. Arrendeavgifterna äro tilltagna med hänsyn till ett helt annat och mycket lägre penningvärde än det nuvarande.

Det kan starkt ifrågasättas, huruvida det är förenligt med den hänsyn, staten bör visa enskilda medborgare, att låta denna ödesdigra utveckling ostört ha sin gång och att utkräva fullgörandet av förbindelser, vilka uppenbarligen ej äro förenliga med den andra partens välfärd.

Som exempel på huru arrendesummorna varierade under kristiden vilja vi anföra, att år 1915 uppskattades förra chefsbostället Kärne nr 1, 1 mantal i Grava socken och Karlstads härad av Värmlands län, till 2,500 kr. År 1918 den 4 okt. fastställdes arrendesumman för samma egendom till 6,500 kr. att utgå i 20 år, räknat från den 14 mars 1919.

På anförda besvär ändrade dock Kungl. Maj:t nämnda summa från 6,500 kr. till 5,600 kronor. Många sådana exempel kunna anföras rörande arrendatorer inom de olika länen, som tydligt visa att icke blott arrendatorerna utan även de personer, som tecknat borgen för arrendesummans fullgörande, hotas med ekonomisk ruin.

Vad som kräves är omedelbara åtgärder för hjälpande av dessa arrendatorer. Ett uppskov med frågans lösning kommer otvivelaktigt att ha till följd, att åtskilliga arrendatorer ekonomiskt ruineras.

Då enskilda jordägare överallt i landet sänka arrendesumman på de under kristiden ingångna arrendeavtalen, kräver rättvisan, att även staten, som borde föregå med gott exempel, sänker sina arrendesummor, så mycket hellre som riksdagen tidigare har medgivit sådana lindringar.

Enligt 1887 års riksdagsskrivelse, nr 55, har riksdagen nämnda år beslutat att sänka arrendebeloppen för under liknande förhållanden, som de under åren 1917—1922 rådande, avslutade arrendeavtalen.

År 1922 framlade nuvarande jordbruksministern en Kungl. proposition om att de arrendatorer, som så önskade, skulle erhålla rätt att uppsäga sina arrenden. Nämda proposition, som bifölls i andra kammaren, avslogs av första kammaren.

På grund av vad vi sålunda anfört, få vi hemställa,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t ville gå i författning om vidtagande av sådan ändring av grunderna för utarrendering av ecklesiastika boställen, att arrendator, vars kontrakt slutits under åren 1916—1922, må äga rätt att före den 31 december 1925 uppsäga kontraktet, i vilket fall ny sakkunnig värdering av fastighetens arrendevärde äger rum, och arrendevillkoren, avseende tiden från den 14 mars 1926, därefter fastställas, varefter arrendet på de fastställda villkoren hembjudes den föregående arrendatorn, som äger rätt att inom förelagd tid antaga arrendet på de nya fastställda villkoren. Avger han ej dylik förklaring, skall han äga rätt att den 14 mars 1926 frånträda sitt förutvarande arrende.

Stockholm den 21 januari 1925.

Th. Gardell.

Arthur Gustafson,
Kasenberg.

And. Lindgren.

Hjalmar Svensson,
Grönvik.

C. G. Olsson,
Golvasta.

K. A. Ryberg.